

Boros Imre: Kedvencek és páriák

2015 június 25. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Közismert közgazdasági tantétel, hogy a hitelezés kockázattal jár. Ez – ha ilyesmi egyáltalán létezne – a bankári tízparancsolat els? számú intelme lehetne.

A bankár, amikor az ügyfelét?l pénzt (betétet) fogad el, azért fizet alacsony kamatot, mert szakmája hitvallása

szerint ebb?l a pénzb?l majd kölcsönt fog nyújtani, azzal a kockázattal, hogy az ügyfél lejáratkor esetleg nem tud fizetni, és így a betétinél magasabb kamathoz és a t?kéhez sem jut hozzá. A betéti és a hitelezési kamatok közötti különbözetnek tehát fedezetet kell nyújtani a bank m?ködtetésének költségeire, a hitelezéssel járó veszteségek kockázatára és természetesen a haszonra is.

Ésszer? és logikus tehát, hogy a bankok már jóval a hitelszerz?dés megkötése el?tt igyekeznek bemérni a potenciális ügyfeleket kockázati szempontból. Amióta a hitelezés nemzetközi keretekben is szinte futószalagon folyik, ezt a feladatot az erre specializálódott cégek, vagyis az úgynevezett hitelmin?sít? intézetek végzik, legalábbis a nagy „hitelfogyasztók”, mint az államok, nemzetközi nagyvállalatok és bankok esetében. A nagy hitelfelvev?knek elemi érdekük, hogy hitelmin?sítésüket karban tartsák, és ?rködjenek annak mindig elfogadható szintjén, mert folyamatos hitelpiaci jelenlét nélkül könnyen ellehetetlenülhetnek. A hitelmin?sít?k által kategorizált adósok konkrét hiteleinél a hitelnyújtók éppen a megállapított kockázat nagyságától függ?en határozzák meg a piaci közép?l való eltérés mértékét, az úgynevezett kockázati felárat.

A kockázati felár jelzi, hogy az adós esetében a hitelez?k milyen valószín?séggel veszik figyelembe azt, hogy fizetésképtelenné válhat. Vagyis mekkora esélyt adnak annak, hogy nem tud majd fizetni. Ett?l függ?en az ügyfélnek a felárat fizetnie kell.

A felárat akkor sem kapja utólag vissza, ha a hitelt kamatostul vissza is fizette, hiszen a felárak egy alapban gy?lnek, és azt a célt szolgálják, hogy bármely adós fizetésképtelensége esetén fedezetet nyújtsanak a hitelezési veszteségekre. Eddig tart tehát a kockázati felárakról szóló, nagyon is logikusnak és elfogadhatónak t?n? tantétel tárgysora. A konkrét nemzetközi hitelezés gyakorlatát vizsgálva azonban számtalan jel mutat arra, hogy a kockázati felárak konkrét gyakorlata sokszor inkább más célokat szolgál, mint a valós kockázatok fedezetét.

Inkább szolgál a hitelez?k növekv? profitétvágyát kiszolgáló, id?nként egyes adósokat zsarolható helyzetbe kényszerít?, esetenként kifejezetten büntet?eszközként, mint valamifajta objektív kockázatfigyel?, és a kockázatra általános jelleggel fedezetet nyújtó instrumentumként. A mai nemzetközi hitelezési gyakorlatból lesz?rhet?, hogy a piacnak vannak (legalábbis olyankor, ha egy ország az adós) diszkriminált páriái, megzsarolt ügyfelei, és természetesen kitüntetett figyelemmel kezelt kedvencei is. A páriák korábban általában busásan fizettek, de mára

lényegében kiszorultak a hitelpiacokról, mert esetükben a kockázati felárakat irreális magasságokban jegyzik. Argentínának jelenleg 53,93 százalék, Venezuelának 43,42 százalék, Ukrajnának 38,85 százalék, Görögországnak pedig 38,42 százalékos felárat kellene fizetnie, hogy pénzhez jusson; illetve a korábban piacra került papírjai ilyen mértékben értéktelenedtek el.

Nincsenek tehát a piacon, hitelez?ik viszont azzal vannak elfoglalva, hogy az ország javainak a tulajdonjogát megszerezzék. Ehhez többnyire az IMF szolgál segítséggel, feltéve, ha az országok kormányai ebbe belemennek, és megírják az IMF-diktálta „szándéklevelet” sürg?s megszorítási teend?ikr?l, ezeknek pedig általában részét képezi a tömeges és valós áron aluli privatizáció is. Ha a kormány nem áll kötélnek, akkor marad az izzasztás, amint a felsorolt esetekben ezt tapasztaljuk is.

Van az országoknak egy olyan köre, amely sikerrel tört ki abból a helyzetb?l, hogy pária legyen, de mégsem lett a hitelpiacok kedvence, mert autonóm gazdaságpolitikát folytat, gazdasága sikeres, egészségesen növekszik, f?bb gazdasági mutatói rendben vannak, de mégis szüksége van hitelekre.

Ha nem paríroznak – hiszen a saját fejük szerint és nem az „elvárásoknak” megfelel?en gazdálkodnak –, akkor legalább fizessenek. Ennek a ki nem mondott elvnek felel meg a hitelmin?sít?i gyakorlat. Az összes BRICS ország ebbe a kategóriába esik. Brazíliának 2,41 százalékot, Dél-Afrikának 2,09 százalékot, Oroszországnak pedig egyenesen 3,57 százalékot számolnak felárként, és még azt a Kínát is 0,87 százaléknyi felárra kárhoztatják, amely az Amerikai Egyesült Államok legf?bb hitelez?je, devizatartalék-hegyeken ül. Közben pedig a legnagyobb adósa, épp az Egyesült Államok, csak 0,17 százaléknyi kockázati felárra kötelezett.

A hitelmin?sít?k kockázati kedvezményezettjei egyértelm?en a volt gyarmattartó országok, illetve olyanok, amelyek jelent?s t?két üzemeltetnek más országokban, és ennek hozadéka tetemesen járul hozzá a GDP-t meghaladó nemzeti jövedelemhez.

Sokan közülük olcsón vesznek fel hiteleket, és drágán helyezik tovább a magasabb kockázatra ítélt országokba. Iskolai oktatásra szolgálhat ezen a téren Luxemburg példája, de ett?l nem marad el Ausztria sem, ahova t?lünk a kihelyezett pénz három-öt százalék haszonnal tért vissza a válság éveiben. Talán nem véletlen, hogy az elméletileg igazolható kockázati min?sítést?l – er?sen szubjektív irányban – eltér? gyakorlat mozgásba hozta a piacokat, a kárvallottakat védekez? akciókra késztette, nem t?rik a kett?s, s?t az immár hármas mércét sem. A BRICS létrejötte ennek egyik fényes bizonyítéka, és egyben az igyekezet is, ahogy ez a csoport egy alternatív nemzetközi pénzügyi intézményrendszer létrehozásán dolgozik (valuta –pool, beruházási bank). Id?közben nem tétlen a jelenlegi, többmércés szubjektív kockázatkezelésben érdekelt térfél sem. Lázasan igyekszik legalább a menthet?t minden fondorlattal és sietséggel menteni.

Err?l szól a többirányú kereskedelmi és beruházásvédelmi rendszerek huszárrohamszer? er?ltetése is, a bevett nemzetközi demokratikus normák (mint például az alapos tájékoztatás) kerülése. A világgazdasági er?terek nagy átalakulásának vagyunk tanúi.

Boros Imre – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló